

מ"מ סימן צא א-ד

אני ממליץ ללמוד בתחילה את כל הסוגיה עם רש"י והתוס' שציינתי ב 2. ולאחר מכן להיכנס ללימוד הראשונים טור וב"י לפי סדר השו"ע ולפי סדר המ"מ.

1. **חולין** מהמשנה דף קח ע"א "טפת חלב" עד המשנה דף קט ע"א עם רש"י.

2. **תוס'** קח ע"א ד"ה טיפת חלב, אמר רבא, אפשר לסוחטו; תוס' קח ע"ב ד"ה שנפל.

סעיף א: בשר שנפל לתוך יורה של חלב

מחלוקת רבינו שמואל ור"ת

חולין קח. איתמר, כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב, אמר רב: בשר אסור וחלב מותר... חלב אמאי מותר? חלב נבלה הוא! ... והכא במאי עסקינן, כגון שנפל לתוך יורה רותחת, דמבלע בלע, מפלט לא פלט; סוף סוף כי ניח הדר פליט! כשקדם וסילקו.

רש"י: חלב אמאי מותר - הרי חלב מעט שנבלע בבשר נעשה נבלה שהרי נאסר, וכשחזר ונפלט בשאר החלב הוה ליה מין במינו חלב

אסור בחלב היתר, ורב אית ליה מין במינו לא בטיל.

והכא במאי עסקינן - כגון שנפל אותו זית לתוך יורה רותחת, דמה שבולע אינו פולט שכל זמן שאינו נח מרתיחותיו אינו פולט. כשקדם וסילקו - לאותו זית קודם שתנוח.

תוספות: שנפל לתוך יורה רותחת דמבלע בלע מפלט לא פלט - **תימה** דדבר הנראה לעינים הוא דפליט, דכשנותנין ירק בקדרה רותחת משתנה מראית המים מן הירק, וכן בשר שומן נימוח לתוכה ונראה השמנונית על הרוטב. ופי' **רבינו שמואל** דהא דקאמר מפלט לא פליט, היינו עד שיהא שבע מבללוע, אבל לאחר ששבע חוזר ופולט, וכן פירש הרב רבינו שמעיה, סוף סוף כי ניח הדר פליט היינו כי ניח מבליעתו. ומשני שקדם וסלקו קודם שגמר בליעתו. ואותן כלים וקערות האסורות כשמגעילים אותם בתוך יורה גדולה ומניחין אותן מבפנים כשהמים רותחין, היה מצריך רבינו שמואל להניחם שעה גדולה עד כדי שיהא להם שהות לגמור בליעה ולחזור ולפלוט אח"כ, ודבר תימה הוא, דמי בקי לידע שיעור זה. **ואומר ר"ת** דהא דקאמר הכא מבלע בלע מפלט לא פליט, היינו לא פליט מה שבלע עכשיו, אבל מה שהיה בלוע מקודם פליט ...

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה ח: בשר שנפל לתוך החלב, או חלב שנפל לתוך הבשר ונתבשל עמו, שיעורו בנותן טעם, כיצד **חתיכה של בשר שנפלה לקדרה רותחת של חלב**, טועם הנכרי את הקדרה אם אמר שיש בה טעם בשר אסורה, ואם לאו מותרת, ואותה חתיכה אסורה, במה דברים אמורים שקדם והוציא את החתיכה קודם שתפלוט חלב שבלעה, **אבל אם לא סלק** משערים אותה בששים, מפני שהחלב שנבלע בה ונאסר יצא ונתערב עם שאר החלב.

כסף משנה: יש לדקדק למה הוצרך ליתן טעם לבשלא סילק שמשערים אותם בששים, מפני שהחלב שנבלע בה ונאסר יצא ונתערב עם השאר, דטעם זה לא איצטריך אלא למאן דאסר לה אפילו באלף משום דמין במינו לא בטיל, אבל לרבינו שפסק כמ"ד מין במינו בטיל לא הוה צריך להאי טעמא אלא לסתום ולכתוב משערין אותה בששים, ואפשר שהוצרך לטעם זה משום דאי לאו הכי אפילו לא קדם וסילקו ה"ל למשרייה ע"י טעימת קפילא ארמאה שיאמר שאין בו טעם בשר, אבל השתא שאנו אוסרים אותו מפני שהחלב שנבלע בבשר ונאסר יצא ונתערב עם שאר החלב, ה"ל מין במינו וא"א למיקם אטעמא.

תורת הבית הארוך בית ד שער א ז: ולפיכך **אם נפל בשר בתוך חלב** וקדם וסלקו קודם שיפסיק לפלוט החלב שבלע, אפילו אין ביורה ששים כנגד הבשר, וטעמו קפילא ואין טעם בשר החלב, מותר כיון שלא נימוח שם ממשו של בשר, ואין כאן אלא פליטתו ולא ידענו כמה הוא, סומכין על הקפילא להקל אפילו בפחות מששים וכמו שיתבאר עוד בשער הזה בעזרת השם. אבל **אם לא הספיק לסלקו** עד שיוכל לפלוט החלב שבלע, אעפ"י שטעמו קפילא ואין בו טעם בשר כלל, אפילו הכי אסור למאן דאמר אפשר לסוחטו אסור, ומשום חלב שפלט שהוא כחלב נבלה, ולפיכך הכל אסור אעפ"י שיש בו אלף כשיעור הבשר ואלביא דר' יהודה, משום שמעט מן החלב שנפלט אסור את כל החלב שביורה מפני שהוא מינו. ולרבנן דאמרי מין במינו בטיל צריך שיהא ששים בחלב כשיעור החתיכה, ואעפ"י שאין טעם הבשר נטעם ונרגש בחלב, למאן דאמר אפשר לסוחטו אסור וכמו שאמרנו, מפני החלב שפלט שהוא כחלב נבלה. וכן דעת הרמב"ם ז"ל.

טורשו"ע על סעיף א'

סעיפים ב, ג, ד: טיפת חלב שנפלה על החתיכה

החתיכה ברוטב או חוץ לרוטב

מחלוקת ר"י ורש"י

משנה חולין קח. טיפת חלב שנפלה על החתיכה, אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור; ניער את הקדרה, אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה אסור.

רש"י: טיפת חלב שנפלה על החתיכה - בתוך הקדירה על אחת מן החתיכות, ולא הגיס את הקדירה ולא נחלק טעם הטיפה אלא לאותה חתיכה בלבד.

אם יש בה בנותן טעם - באותה חתיכה, כלומר שאין באותה חתיכה לבדה ששים לבטל הטיפה, מיד נאסרת החתיכה, ובשאר חתיכות דקדרה לא איירי תנא דמתני', ובגמרא פליגי בה אם חוזרת אותה חתיכה ואוסרתן או לאו.

ניער את הקדרה - הגיס בה מיד קודם שקבלה החתיכה טעם מן הטיפה, דהשתא נתערבה הטיפה בכולן. אם יש בה בני"ט באותה קדרה - כלומר אין כח בטיפה לאסור כולן, אא"כ יש בני"ט ליתן בכל הקדרה.

תוספות: טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה - **נאסרת כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב** איירי, כדאמרין בפי' גיד הנשה (צו:), ולכך משערין באותה חתיכה לבטל הטיפה ולא בשאר חתיכות, משום דחלב מפעפע על כל החתיכה, ואין מפעפע מחתיכה לחברתה אלא ע"י ניעור וכסוי, כדאמרין בגמ' אילימא לא ניער כלל אמאי כל החתיכות אסורות מיבלע בלע מפלט לא פליט.

רש"י: ניער - הגיס בה במגיס, המנער את חולין קח: נראין ודברי חכמים - בשניער וכסה. הקדרה מתפשט הטעם בכולה, וכן המכסה אותה, מפני שמי השוליים עולין עד פה ויורדין.

תוספות: אם יש בה בני"ט הרי זו אסורה - ... משמע קצת דאין הרוטב מסייע לשאר חתיכות אם יש בהם לבטל הגיד, אלא הירך

משנה חולין צו: ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה.

לבדו מדלא קאמר אם יש בהן וברוטב בנותן טעם כו'. והאי לפירוש הקונטרס ניחא דפירש פרק כל הבשר (קח). גבי טיפת חלב כו' דקאמר בגמרא לא שנו אלא שניער וכסה אבל לא ניער וכסה חתיכה עצמה נעשה נבלה כו', ופירש בקונטרס דכי ניער הקדרה מוליך הוא הטפה בכל הקדרה ומסייע כל מה שבתוכה לבטל הטפה, וכן כי כסה הקדרה עולות הרתיחות משוליה לפיה ומוליכות הטפה בכל הקדרה, משמע שר"ל שאפילו החתיכה שנפלה הטפה עליה היא **מקצתה בתוך הרוטב, אי לא ניער וכסה אין מסייע הרוטב והחתיכות אחרות לבטלה**, ומיירי הכא בשלא ניער וכסה. ולר"י נראה דכשהחתיכה שנפל האיסור עליה היא מקצתה ברוטב, לא בעינן ניער וכסה, והתם איירי **כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב**, דאז אין מתפשט אלא בניער וכסה, והוה מצי למימר לא שנו אלא בחתיכה מקצתה ברוטב, אלא מילתא דפסיקא ליה נקט כשניער וכסה, דאז בכל ענין הרוטב מכסה כל החתיכות ואפילו היתה כולה חתיכה חוץ לרוטב, והכא דקאמר אם יש בה בני"ט היינו על ידי שלא היה בה עם הרוטב ששים לבטל טעם הגיד.

נפקא מינה בין שתי השיטות, אם לא ניער לא בהתחלה ולא בסוף

מחלוקת ראשונים

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה ט: נפל חלב לתוך קדרה של בשר טועמין את החתיכה שנפל עליה חלב, אם אין בה טעם חלב הכל מותר, ואם יש בחתיכה טעם חלב אף על פי שאם תסחט החתיכה לא ישאר בה טעם, הואיל ויש בה עתה טעם חלב נאסרה אותה חתיכה, ומשערין בכולה אם היה בכל שיש בקדרה מן החתיכות והירק והמרק והתבלין, כדי שתהיה חתיכה זו אחד מששים מן הכל, החתיכה אסורה והשאר מותר. הלכה י: במה דברים אמורים, בשלא נער את הקדרה בתחלה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כסה...

תורת הבית הארוך בית ד שער א (ח): ושמעינן נמי מהכא **דאפילו היתה מקצת החתיכה בתוך הרוטב**, ונפל על מקצתה שהוא חוץ לרוטב חלב או דם או אחד מן האיסורין שאין מפעפעין, אין אומרין שאותו רוטב שהוא בקצה האחד מוליך ומערב מה שבלעה החתיכה בקצה האחר שאינו בתוך הרוטב, דאם לא כן אפילו לא ניער יפה ולא כיסה יפה למה נאסרה החתיכה הראשונה, ולמה אוסרת כל השאר, דאדרבה היה לנו לצרף הרוטב עם החתיכה בתחילת נפילתה ותבטל הטיפה בסי', שהרי הרוטב מערב את הכל ומוליך את החלב בכל והכל מצטרף לבטלה.

אם נייער או כיסה הקדרה

מחלוקת רבי יהודה וחכמים

חולין קח: תניא: טפת חלב שנפלה על החתיכה, כיון שנתנה טעם בחתיכה, החתיכה עצמה נעשת נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה, דברי ר' יהודה, וחכ"א: עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות, אמר רבי...

רש"י: כיון שנתנה טעם באותה חתיכה - כלומר כיון שיש בה כדי ליתן טעם באותה חתיכה, הכל אסור ואפילו

נייער את הקדרה, דאיכא למימר נחלק לכולן והרי אין בו כדי לאסור אפי"ה אסור, וטעמא מפרש לקמיה. מפני שהן מינה - לפיכך אוסרת כולן ואפילו הן אלף שיש בהן כדי לבטל חתיכת האיסור כו', דכיון דמינו נינהו לא בטיל טעמא דבשר דנפיק מיניה, שאף טעם הבשר נאסר. וחכ"א עד שתתן טעם כו' - קס"ד דאטפה קיימי עד שיהא בה כדי ליתן טעם בכלום, אין כאן איסור אפילו בחתיכה ראשונה מפני שהוא חוזר ונסחט. קיפה - דק דק של בשר שיוורד לשולי קדרה.

חולין קח: ... אמר רבי: נראין דברי ר' יהודה בשלא נייער ושלא כסה, ודברי חכמים בשנייער וכסה. מאי לא נייער ולא כסה? אילימא לא נייער כלל, ולא כסה כלל, מבלע בלע מפלט לא פלט! ואלא, לא נייער בתחלה אלא בסוף, ולא כסה בתחלה אלא בסוף, אמאי, הא בלע והא פלט! קסבר: אפשר

רש"י: נייער - הגיס בה במגיס, המנער את הקדרה מתפשט הטעם בכולה, וכן המכסה אותה מפני שמי השוליים עולין עד פה ויורדין. אילימא לא נייער כלל - אמאי נאסרות האחרות. מבלע

בלע - ההיא חתיכה. מפלט לא פליט - באחרות את טעם החלב, שהחלב בגגה של חתיכה הוה. לא נייער בתחלה - וקבלה החתיכה את הטעם, ואח"כ נייער וחזרה ופלטתה באחרות. הא בלע והא פלט - מה שבלעה וחזרה להתירה והאיסור שיצא ממנה, אין בו כשיעור לאסור.

קסבר אפשר לסוחטו אסור - מפני שכולה נעשית איסור וכל הנסחט ממנה אסור וכל הנשאר בה אסור, וכיון דאף טעם בשר שבה נאסר, חוזר ואוסר האחרות אפילו הן אלף דמין במינו לא בטיל.

חולין קט. ... מכלל דר' יהודה סבר: כי נייער מתחלה ועד סוף וכסה מתחלה ועד סוף אסור. אמאי, הא לא בלע כלל? אימא לא נייער יפה יפה, ולא כסה יפה יפה.

רש"י: הא לא בלעה - חתיכה ראשונה יותר מן האחרונה, ובטיפה הזאת אין שיעור לאסור את כולן.

שמה לא נייער תחלה יפה - ובלעה ואח"כ פלטה כשנייער בסוף, ובהא גזירה לא סבר לה רבי כוותיה, אבל בדאפשר לסוחטו אסור ובמין במינו לא בטיל סבר לה כוותיה.

נייער מתחלה ועד סוף

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה י: במה דברים אמורים, בשלא נער את הקדרה בתחלה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כסה, אבל אם נער מתחלה ועד סוף או שכסה משעת נפילה עד סוף, הרי זה בנותן טעם

אם הטפה נפלה לתוך המרק

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה י: ... וכן אם נפל חלב לתוך המרק או לכל החתיכות ולא נודע לאי זה חתיכה נפל, נוער את הקדרה כולה עד שתשוב ויתערב הכל, אם יש בקדרה כולה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת, אם לא נמצא נכרי שיטעום ונסמוך עליו משערים בששים, בין בשר לתוך חלב בין חלב לתוך בשר אחד מששים מותר פחות בששים אסור.

מגיד משנה הלכה ח: ... ומ"ש וכן אם נפל חלב לתוך המרק וכו', הוא מפני שכיון שאינו נודע אי זו חתיכה היא אין לומר בה נעשית נבלה, וא"א לאסור הכל שהרי אין בחלב בנותן טעם, וכיון שכן מנער את הקדרה וטועם נכרי אם יש בה טעם חלב וברור הוא.

חתיכה נעשית נבלה בבשר וחלב ובשאר איסורים

ללמוד הסוגיה בשלימותה עם תוס' ואח"כ להכנס יותר לפרטים.

- **חולין דף ק ע"א ד"ה דרש רבה בר בר חנה עד "שקדם וסילקו".**
- **תוס' ד"ה חתיכה עצמה, בשקדם וסילקו.**

חתיכה נעשית נבלה בבשר

החתיכה אוסרת כל החתיכות

חולין ק. דרש רבה בר בר חנה: חתיכה של נבלה ושל דג טמא, אינה אוסרת עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. אוקי רב אמורא עליה ודרש: כיון שנתן טעם בחתיכה, חתיכה עצמה נעשת נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן,

רש"י: אינה אוסרת - בפליטתה עד שיהא בה כדי ליתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות.

אוקי רב אמורא עליה - העמיד מתורגמן לפניו לדרוש ולהשמיע לרבים שלא ילמדו מרבה בר בר חנה. כיון שנתנה טעם בחתיכה - אחת שהיתה בצדה תמיד, או שנתבשלה תחלה עמה קודם שיתן שאר החתיכות בקדרה, ולא היה בזו ששים באיסור ונתנה הנבלה טעם בה, ואח"כ נתן שאר החתיכות בקדרה.

תוספות: חתיכה עצמה נעשת נבלה - **פי' בקונטרס** שנתבשלה תחילה עמה קודם שנתן שאר חתיכות בקדרה, ולא היה בזו ששים באיסור, ונתנה הנבלה טעם בה, ואח"כ נתן שאר החתיכות בקדרה, חתיכה זו שקבלה טעם הנבלה חתיכה עצמה נעשת נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה. **וקשה לפירושו**, דא"כ גם הרוטב שהיה באותה שעה נאסר מתחלה ע"י טעם הנבלה, ובסמוך משמע דמבטלינן לחתיכות ע"י רוטב דהוי שאינו מינו, והלא רוטב עצמו נאסר מתחלה ונעשת נבלה ואוסר כל הרוטב שאחרי כן מפני שהוא מינו, ויצטרך שיהא ששים בחתיכות שנתן אחרי כן לבטל הרוטב דמעיקרא. אלא **י"ל דמיירי כגון שיש חתיכה של היתר כולה חוץ לרוטב**, וחתיכת נבלה מונחת עליה חוץ לרוטב ונעשת חתיכת היתר נבלה לפי שבולעת טעם נבלה דאין בהן ששים לבטל הטעם, ואחרי כן כשמנער הקדרה אוסרת כל החתיכות מפני שהן מינה.

אפשר לסוחטו אסור

חולין קח. ומאי קסבר אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי נעשית נבלה? אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור. דאיתמר, רב ורבי חנינא ורבי יוחנן דאמרי: אפשר לסוחטו - אסור, שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש

רש"י: ומאי קסבר - רב באפשר לסוחטו, באיסור שנבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסרו, וחזר ובישל ההיתר הזה

עם היתר אחר, שאפשר האיסור הנבלע בזה ליסחט ממנו וליחלק בהיתר האחרון, ואין בו כשיעור לאסור את האחרון.

אלא קסבר - משנאסרה החתיכה שוב אין לה היתר בסחיטה, ואשמועינן אף ההיתר שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה.

רא"ש כב: גמ' איתמר רב ור' חנינא ורבי יוחנן אמרי אפשר לסוחטו אסור, שמואל ור"ש בן לקיש אמרי אפשר לסוחטו מותר. פירוש איסור שנבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסרו וחזר ובשל היתר זה עם היתר הרבה, שאפשר להסחט האיסור הנבלע בהיתר וליחלק בהיתר האחרון ליבטל בששים, קא סברי רב ור' חנינא ורבי יוחנן מכיון שנאסרה החתיכה שוב אין לה היתר בסחיטה, שאף ההיתר שבה נעשה איסור וכל היוצא ממנה אסור והיא נשארת באיסורה וצריך ששים לבטל את כולה, ואף כשיש ששים לבטל את כולה אותה חתיכה אסורה והשאר מותרות. ואם אין מכירו, הרוטב מותר וכל החתיכות אסורות אם חתיכת האיסור ראויה להתכבד. ודוקא בשר בחלב, אבל בשאר איסורין אף חתיכה הראויה להתכבד אין אוסרת האחרות ובטלה ברוב כמו שאכתוב למעלה, והלכתא כרב לגבי שמואל באסורין וכרבי יוחנן לגבי ריש לקיש, **הילכך קיימא לן אפשר לסוחטו אסור.** ולדברי רבינו אפרים זצ"ל, לא נחלקו אלא בבשר בחלב שתערובתן אוסרתן ונעשה שם אחד של איסור, אבל שאר איסורים לא.

ר"ן מד: ... יש לתמוה על **הרב אלפסי ז"ל**, למה לא פסק בכאן שחתיכה עצמה נעשית נבלה להצריכה שיעור כיוצא בה לדברי חכמים שאומרים מין במינו בטיל. ויש אומרים כדי להעמיד דבריו, דלא אמרינן חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא למ"ד מין במינו לא בטיל, שכך הדין שכל חתיכה שקבלה טעם מן האיסור אין מינה מוציאה מכלל איסורה, אדרבה היא אוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה, אבל לדידן דקיי"ל דמין במינו בטיל אין ענין לחתיכה עצמה נעשית נבלה, ואפשר שהם נתלים בזה מפני שלא מצינו חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא דמסיים בה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה, ואין זה דרך מחוור. וירושלמי דתרומות הוי תיובתיה, ואף **הרמב"ן ז"ל כתב שהלכה רווחת היא חתיכה עצמה נעשית נבלה** ואוסרת אפילו לדברי חכמים, וכן ראוי לדון ולהורות לענין מעשה עד כאן.

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה ט: נפל חלב לתוך קדרה של בשר, טועמין את החתיכה שנפל עליה חלב, אם אין בה טעם חלב הכל מותר, ואם יש בחתיכה טעם חלב, אף על פי שאם תסחט החתיכה לא ישאר בה טעם, הואיל ויש בה עתה טעם חלב נאסרה אותה חתיכה, ומשערין בכולה אם היה בכל שיש בקדרה מן החתיכות והירק והמרק והתבלין כדי שתהיה חתיכה זו אחד מששים מן הכל, החתיכה אסורה והשאר מותר.

השגת הראב"ד: אנו אומרים שלא שמענו כל החתיכה נעשית נבלה אלא לדעת ר' יהודה דמחמיר מין במינו אבל לרבנן לא...

חתיכה נעשית נבלה בשאר איסורין

מחלוקת ר"ת ור' אפרים

חולין ק. דרש רבה בר בר חנה: חתיכה של נבלה ושל דג טמא, אינה אוסרת עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. אוקי רב אמורא עליה ודרש: כיון שנתן טעם בחתיכה, חתיכה עצמה נעשית נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן, מפני שהן מינה. אמר ליה רב ספרא לאביי: מכדי, רב כמאן אמרה לשמעתי, כרבי יהודה, דאמר מין במינו לא בטיל, מאי איריא כי נתן טעם? אפילו כי לא נתן טעם נמי!

רש"י: אפילו לא נתנה טעם - בחתיכה שבצדה לא בטלה נמי דהא נבלה גופה מינייהו היא ולא בטלה.

בשקדם וסלקו - לאיסור וסלק רוטב קודם שיתן האחרות בקדרה, הלכך נתנה טעם בראשונה הרי זו חוזרת ואוסרתן ואי לאו

במאי מיתסרי, ואשמועינן דחתיכה עצמה נעשית נבלה לאיסור חברותיה בפליטתה.

תוספות בשקדם וסלקו - את האיסור ו**א"ת** למה לי שחתיכה של היתר קבלה טעם מן הנבלה, אפילו לא נתנה טעם נמי דהא במינה אוסרת בכל דהו, **ואומר ר"ת** דנהי דהיא גופה מיתסרא בכל שהוא, מ"מ לא אמרינן שתעשה נבלה לאיסור כל האחרות כיון שהיא עצמה לא נאסרה אלא ע"י כל שהוא. **ורבינו אפרים** היה אומר מתוך כך דאפילו כי נתנה בה טעם אין ההיתר נעשה נבלה שיצטרך ששים כנגד כל החתיכה אלא כנגד האיסור הבלוע, הלכך לרב דאמר הכא דמין במינו לא בטיל כשחתיכת היתר קבלה טעם מן הנבלה חשיב האיסור כאילו הוא בעין ואוסרת כל החתיכות במשהו, אבל כי לא נתנה הנבלה טעם בה לא היתה אוסרת החתיכות מפני שהם מינה, שהרי אין צריך לבטל אלא האיסור לבד, וכיון שלא נתנה טעם בחתיכה הוי האיסור כמאן דליתיה, דלא הוי כאילו הוא בעין ולא אסר אלא חתיכה ראשונה שאין ההיתר נעשה איסור ולא אסר שאר חתיכות, **ודוקא גבי טפת חלב** אמרינן לקמן בפרק כל הבשר (קח.) דחתיכה עצמה נעשית נבלה וצריך ששים כנגד כל החתיכה ולא סגי בביטול טיפה לחוד, משום דכל חד וחד באפיה נפשיה שרי וכי איתנהו בהדי הדדי אסור, הלכך הבשר עצמו נעשה איסור ולוקה אם אכל חצי זית מבשר וחצי זית מחלב, ולכך צריך ברוטב ששים לבטל כל החתיכה שנפלה עליה טיפת חלב, אבל חתיכת היתר שבלעה טעם נבלה ונאסרה וחזרה ונתנה טעם ברוטב אין צריך אלא ששים לבטל האיסור שנבלע בחתיכה, ואין צריך שיעור ששים של אותה חתיכה **וקשה לפירושו** ... וכתב רבינו יהודה **דנראה לר"י להחמיר בדבר** כיון דאין ראייה ברורה.

מחלוקת הראשונים

רשב"א תורת הבית הארוך בית ד שער א (ז): ומיהו בשאר האיסורין יש לדקדק אם נאמר בהן חתיכה עצמה נעשית נבלה אם לאו, משום דאיכא למידק מדתנן **במסכת תרומות** (פ"ה) אין המדומע חוזר ומדמע אלא לפי חשבון, ואין המחומץ חוזר ומחמץ אלא לפי חשבון, ואין מים שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון. ותו דאמרינן בשילהי פרק בתרא דע"א (עג.) יין נסך שנפל לבור ונפל שם קיתון של מים, רואין את ההיתר כאלו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו... **והראב"ד** ז"ל כתב **דלא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא באיסור הבלוע בחתיכה**, דכיון שנתן טעם ואין ממש איסור זה יוצא ומתערב בחתיכות האחרות אלא בזו הרי הוא כנבלה עצמה, **אבל בלח** כגון יין ביין או מים במים וכיוצא בהם, אף על פי שהראשון נאסר מחמת מיעוטו, כיון שנפל שם היתר ונתרבה בטל האיסור, שהרי נתערב האיסור לגמרי בהיתר שנפל שם לבסוף כמו שנתערב בראשון,

ונמצא שאין האיסור מעורב עכשיו בהיתר הראשון בלבד, משא"כ בחתיכה שנבלעה מאיסור, **וכן הדין יבש ביבש** כגון המדומע וכן במחומץ ומשום הכי אין חוזרין ואוסרין אלא לפי חשבון ... ונראה **שעיקרון של דברים אלו כמו שכתב הרב רבי אפרים שלא אמרו אפשר לסוחטו אסור אלא בבשר בחלב בלבד**, ומן הטעם שאמרנו שהכל חזר כגוף אחד של איסור, אבל לא בשאר האיסורין דמאיזה טעם יאסור כשיעור כולה, והלא מה שהיא פולטת אינו פליטת האיסור, ומכל מקום מודה הרב ז"ל בחתיכה שנבלעה מאיסור ואח"כ נפלה אותה חתיכה לקדרה שיש בה כדי ששים לבטלה, **אפ"ה היא עצמה אסורה ובזמן שמכירה זורקה** ואוכל השאר, לפי שהיא כבר נאסרה והאיסור הנבלע בתוכה אינו יוצא ומתערב עם הרוטב והחתיכות שבקדרה, ואינו דומה למחומץ ומדומע שהאיסור בעצמו חוזר ומתערב עם ההיתר המרובה שנתרבה עכשיו ויכול להצטרף.

בדק הבית: עוד כתב המחבר שאעפ"י שאין אומרין חני"נ בשאר איסורין, **מכל מקום אותה חתיכה שנבלעה מן האיסור אסורה ועומדת באיסורה**, אבל אינה אוסרת אלא כדי איסור שבה ע"כ. **ואלו דברים מתמיהין מן המתמיהין**, שאחר שאתה אומר שאין חתיכה עצמה נעשית נבלה ואין משערין אלא באיסור שבה והיא גופה היתר היא, אף היא ראויה להיות מן המנין להצטרף לחשבון ששים לבטל האיסור, ק"ו מכחל שהוא בעצמו בשר בחלב ומצטרף למנין ששים, וא"ת שיצטרף למנין ששים מנין לך שאחר כן יעמוד באיסורו שחידוש הוא שחדשו בכחל שיצטרף ואעפ"כ יעמוד באיסורו לפי שהיה בעצמו בשר בחלב... וראיה לדבר מוכרחת כדברי, דהא בגמרא מוכח בהדיא דאפשר לסוחטו וחתיכה עצמה נעשית נבלה חדא מילתא היא.

מרדכי (סי' תרצז): **נ"ל להכריע ולומר דבכל שאר איסורין נאמר חתיכה עצמה נעשית נבלה**, מיהו היינו דוקא בחתיכה עצמה מטעם חשיבות החתיכה ואיסור ניכר ומובדל הוא נעשית נבלה ונאסרה לבדה, כי איך יצטרף שום היתר אליה לבטל האיסור הבלוע בה, ולפיכך אוסרת כולו וצריך כדי לבטל כל החתיכה אם אינה ראויה להתכבד או דבר שבמנין, **אבל בדבר לח** כגון תרומה בחולין ויין במים דע"ז וכגון רוטב דאין האיסור ניכר ונבדל ואין כאן חשיבות איסור, מתערב היתר שני עם הראשון ולא שייך כלל למימר חתיכה עצמה נעשית נבלה, וע"פ זה התרתי מעשה שבא לידי.

ר"ן מג: ... אמרו **בירושלמי דערלה** (פ"ב הלכה ג) גריסי תרומה שנתבשלו עם העדשים חולין ויש בהן בנותן טעם, ריבה עליהם עדשים מותר, עד כמה ירבה פלוגתא דרבי ור' ישמעאל בר' יוסי על דעתיה דרבי דו אמר עד שירבה על כלהון, על דעתיה דרבי ישמעאל דו אמר עד שירבו על הנופלין, ומשמע דרבי לטעמיה דאמר בשמעתין אפשר לסוחטו אסור וחתיכה עצמה נעשית נבלה, ומינה **דאפילו בשאר איסורין אמרינן אפשר לסוחטו אסור ... מד**: העיקר נראה לי **דחתיכה עצמה נעשית נבלה בבשר בחלב מדאורייתא**, לפי שבשעת התערובת הוא שמתחדש האיסור ונעשה כל אחד עצמו של איסור, **ובשאר איסורין אינו אלא מדבריהם** שראוי להשוות אותם לבשר בחלב, וכיון דלא החמירו אלא משום לתא דבשר בחלב אין אומרין חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא בדברים המתבשלים דומיא דבשר בחלב דדרך בישול אסרה תורה, אי נמי צונן לתוך חם שאף הוא דרך בישול, ומשום הכי מדומע ומחומץ שאינו דרך בישול לא אמרינן ביה חתיכה עצמה נעשית נבלה.

טור שו"ע סע' ב-ד